

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS SOIDEN JA TURVEMAIDEN KESTÄVÄSTÄ JA VASTUULLISESTA KÄYTÖSTÄ JA SUOJELUSTA

Valtioneuvosto on tänään 30.8.2012 maa- ja metsätalousministeriön esityksestä tehnyt tämän periaatepäätöksen soiden ja turvemaiden vastuullisesta ja kestävästä käytöstä ja suojelusta.

1. JOHDANTO

Tässä valtioneuvoston periaatepäätöksessä linjataan Suomen soiden ja turvemaiden käytön ja suojelun kokonaisuutta, joka liittyy usean ministeriön toimialaan. Siinä annetaan kokoavia ohjeita ja suuntaviivoja eri hallinnonaloille asian tarkempaan valmisteluun. Linjauksilla edistetään soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullista käyttöä sekä suojelua Suomessa. Suot ja turvemaat kattavat lähes kolmanneksen Suomen maapinta-alasta.

Kataisen hallituksen ohjelman mukaan laaditaan valtioneuvoston periaatepäätös soiden ja turvemaiden suojelusta ja rahoituskehyksestä ottaen huomioon suostrategian linjauksia. Periaatepäätöksen linjaukset perustuvat ehdotukseen soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullisen käytön ja suojelun kansalliseksi strategiaksi, jonka maa- ja metsätalousministeriön asettama laajapohjainen työryhmä luovutti maa- ja metsätalousministeriölle 16.2.2011.

Soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullista käyttöä sekä suojelua sovitetaan yhteen kohdentamalla soita merkittävästi muuttava toiminta ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille ja turvemaille, toteuttamalla toimialakohtaisia kestävä ja vastuullisen käytön linjauksia ja toimenpiteitä sekä parantamalla suojeltujen soiden verkoston edustavuutta ja ekologista toimivuutta.

Linjausten pohjana ovat suostrategiaehdotuksessa määritelty ekosysteemipalvelujen näkökulma sekä soiden ja turvemaiden käytön ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset tavoitteet siten, että:

- soiden ja turvemaiden käytöstä, hoidosta ja suojelusta saadaan merkittävä yhteiskunnallinen, taloudellinen ja ekologinen hyöty valtakunnallisella ja alueellisella tasolla,
- soiden monimuotoisuuden köyhtyminen pysähtyy ja suoluonnon tila paranee ja kehittyy kohti suotuisaa suojelutasoa,
- maa- ja metsätalouden tuottamat hyödyt voidaan turvata,
- energiahuolto voidaan turvata, ja
- soiden käytöstä aiheutuvat haitalliset ympäristövaikutukset jäävät vähäisiksi.

Tällä periaatepäätöksellä linjataan myös usean lainsäädännön valmistelua. Ao. lainsäädännön valmistelun yhteydessä, sitten kun taloudelliset ja muut vaikutusarviot on tehty, arvioidaan vielä missä muodossa linjauksia voidaan toimeenpanna.

2. VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEN LINJAUKSET

2.1 KOHDENNETAAN SOITA MERKITTÄVÄSTI MUUTTAVA UUSI MAANKÄYTTÖ OJITETUILLE TAI LUONNONTILALTAAN MUUTEN MERKITTÄVÄSTI MUUTTUNEILLE SOILLE JA TURVEMAILLE

Soita merkittävästi muuttava uusi maankäyttö ja sen valmistelu kohdennetaan ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille. Linjaus tukee tarkistettuja valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (VAT) (valtioneuvoston päätös, voimaan 1.3.2009). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat maankäytön suunnittelua. Viranomaisen on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä pyrittävä edistämään VAT:n mukaisten tavoitteiden toteuttamista. Kohdentamisessa otetaan huomioon ennen tämän periaatepäätöksen antamista tuotantotarkoituksessa tehdyt hankinnat luonnonsuojelutarkoituksiin varattujen alueiden ulkopuolelta.

Turvetuotannon sijoittumista jo ojitetuille soille on ohjattu myös valtioneuvoston periaatepäätöksillä vesiensuojelun tavoitteista vuoteen 2005 (19.3.1998), vesiensuojelun suuntaviivoista vuoteen 2015 (23.11.2006) sekä valtioneuvoston päätöksellä vesienhoitosuunnitelmista (10.12.2009) ja valtioneuvoston periaatepäätöksellä vesienhoidon toteutusohjelmasta 2010–2015 (17.2.2011).

Soiden ja turvemaiden käytön kohdentamiseen periaatepäätöksen linjauksen mukaisesti käytetään apuna luonnontilaisuusasteikkoa ja siihen liittyviä käyttösuosituksia (2.1.1), joissa otetaan huomioon mm. seudullinen suoluonnon tila. Lisäksi yleispiirteisessä maankäytön suunnittelussa voidaan luonnontilaisuusasteikon rinnalla ottaa huomioon soiden erityisiä luonnonarvoja (2.1.2). Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota luonnonarvojen vaalimiseen.

2.1.1 Luonnontilaisuusasteikko

Otetaan käyttöön luonnontilaisuusasteikko soiden ja turvemaiden maankäytön suunnittelun pohjaksi. Asteikolla kuvataan suon vesitalouden luonnontilaisuutta ja kasvillisuuden muuttuneisuutta. Suolla tarkoitetaan tässä yhteydessä suokokonaisuutta, joka on suoyhdistymä tai suoyhdistymän sisällä oleva vesitaloudeltaan taikka maisemaltaan erillinen, yhtenäinen kokonaisuus.

Luonnontilaisuusasteikko on apuväline soita ja turvemaita koskevaan yleispiirteiseen, lähinnä maakuntakaavatasoiseen maankäytön suunnitteluun VAT:n mukaisesti. Luonnontilaisuusluokittelua voidaan hyödyntää myös soiden suojelua kehitettäessä.

Luonnontilaisuusasteikkoa hyödynnetään ensisijaisesti sellaisten soiden ja turvemaiden maankäytön suunnittelussa, jotka on tämän periaatepäätöksen antamisen jälkeen hankittu turvetuotantoon.

Hyödynnettäessä luonnontilaisuusasteikkoa maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon seutukunnittainen soiden ojitustilanne. Luonnontilaisuusluokka yhdessä seutukunnittaisen soiden ojitustilanteen kanssa muodostaa soiden yleisen luonnonarvon.

Liitteessä 1 on esitetty soiden ja turvemaiden luonnontilaisuusasteikko ja yleissuosituksot soiden luonnontilaa muuttavan käytön sekä turvetuotannon kohdentamisesta.

Luonnontilaisuusasteikon soveltamista ja käytännön ohjaamista varten perustetaan ympäristöministeriön päätöksellä käyttöönottoaihetta varten hallinnon edustajista, asiantuntijoista ja toimijoista koostuva soiden luonnontilaisuusasteikon soveltamisen työryhmä.

2.1.2 Soiden erityiset luonnonarvot

Määritellään soiden ja turvemaiden erityiset luonnonarvot, joiden avulla täydennetään yleistä luonnonarvoluokittelua. Erityiset luonnonarvot suositetaan otettavaksi huomioon soiden ja turvemaiden maankäytön suunnittelun ohella alueidenkäytön selvityshankkeissa sekä yksityiskohtaisemmassa toiminnan suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Suon erityisillä luonnonarvoilla tarkoitetaan suoluonnon monimuotoisuuden, ekologisen kytketyneisyyden ja ekosysteemipalveluiden turvaamisen kannalta olennaisia ekologisia ja geologisia luonnonolosuhteita, luontotyyppisiä ja lajeja. Ympäristöministeriö antaa ohjeen erityisistä luonnonarvoista ja niiden arvottamisesta vuoden 2012 aikana.

2.2 PARANNETAAN SUOLUONNON TILAA

2.2.1 Parannetaan suojelualueiden soiden tilaa

Edistetään hallitusohjelman mukaisesti soiden suojelua laajentamalla suojelualueita ja lisäämällä aktiivisia ennallistamistoimia.

Suojelualueiden soiden tilaa parannetaan ennallistamalla tarpeen mukaan aikaisemmin ojitettuja soita tai suon osia sekä edistämällä tarvittaessa suojeltujen soiden vesitalouden palauttamista vapaaehtoisuuteen perustuvien keinoin, kuten suojelualueiden rajauksia tarkistamalla ja/tai johtamalla suojelualueelle luontaisesti kuuluvia vesiä yläpuoliselta ojitusalueelta. Tässä tarkoituksessa selvitetään suojelualueiden rajausmuutosten ja vesitalouden ennallistamisen tarpeet sekä toteutetaan tarvittavat toimet osana suoluonnon suojelun ja ennallistamisen pitkän aikavälin ohjelmaa (ks. kohta 2.2.2).

Suojelualueiden soiden tilan kehitystä ja ennallistamistavoitteiden saavuttamista seurataan ja toimia tehostetaan tarvittaessa.

2.2.2 Edistetään suoluonnon suojelua ja ennallistamista

Parannetaan suoluonnon tilaa toteuttamalla suoluonnon suojelun ja ennallistamisen pitkän aikavälin ohjelmaa suostrategiaehdotuksen linjausten mukaisesti. Keskeisiä toimenpiteitä ovat: luonnonsuojelulain mukaisen luonnonsuojeluohjelman laatiminen ja toteuttaminen, METSO-ohjelman tehostaminen soiden suojelussa, arvokkaiden suoluontokohteiden säilyttäminen valtion metsätalousalueilla, suoluonnon suojelun huomioon ottaminen kaavoituksen yhteydessä sekä maakunta- ja yleiskaavoissa osoitettujen suojeluvarausten toteuttaminen, luonnonarvoltaan tärkeiden alueiden hankkiminen valtiolle suojelutarkoituksiin muun muassa turvetuottajien ja valtion välisillä sopimuksilla sekä ennallistamistoimien lisääminen suojelualueilla ja metsätalousalueilla. Suojelutarvearvion mukaiset toimenpiteet kohdistuisivat alustavan arvion mukaan noin 100 000 ha suuruiselle suoalalle.

Hallitusohjelman linjausten mukaisesti luonnonsuojelun määrärahoja suunnataan METSO-ohjelman, biodiversiteettistrategian, uhanalaisten lajien ja luontotyyppien, soidensuojelun täydennysohjelman ja muiden suojeluohjelmien toteuttamiseksi.

Luonnonsuojelulain (7-9§ ja 50-54§) mukainen luonnonsuojeluohjelma (jatkossa soidensuojelun täydennysohjelma) laaditaan vuoden 2014 loppuun mennessä. Ohjelmassa yksilöidään valtakunnallisesti merkittävät suojeltavat suot ja toimenpiteet niiden turvaamiseksi. Ohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon valtion talousarvio, muut rahoitusmahdollisuudet sekä soveltuvien vaihtomaiden saatavuus. Ohjelmaa vahvistettaessa linjataan ohjelman rahoitus sekä ohjelman käytännön toimeenpano ja aikataulu.

METSO-ohjelman toimeenpanossa tehostetaan puustoisten soiden suojelua. Lisäksi turvataan ohjelman rahoitus ja jatketaan ohjelmaa vuoteen 2020. Selvitetään myös mahdollisuudet avosoiden ja suokokonaisuuksien suojelun tehostamiseen maanomistajan vapaaehtoiseen osallistumiseen perustuvilla suojelukeinoilla METSO-ohjelman mallin mukaisesti.

Valtion metsätalousmailla sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaat suoluontokohteet sisällytetään soidensuojelun täydennysohjelmaan ja edistetään laajempien suo- ja metsämosaiikkien suojelua. Alueellisesti tai paikallisesti arvokkaiden soiden säilyminen valtion metsätalousmailla turvataan Metsähallituksen Metsätalouden ympäristöoppaan periaatteiden mukaisesti ja perustamalla niistä esimerkiksi Metsähallituksen luonnonvarasuunnittelussa suojelu- tai ympäristöarvometsiä.

Jatketaan ympäristöministeriön ja turvetuottajien välisiä neuvotteluja aikaisemmin turvetuotantotarkoituksiin hankittujen, huomattavaa luonnonarvoa sisältävien soiden hankkimiseksi valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin. Maa-alueiden vaihdot tai muut suojelun toteuttamistoimenpiteet valtion kanssa aloitetaan luonnonarvoiltaan tärkeimmistä suoalueista.

Kannustetaan ja tuetaan maakuntien liittoja sekä kuntia säilyttämään suoluontoa kaavoituksen keinoin varaamalla maakunnallisesti tai alueellisesti merkittäviä soita suojelutarkoituksiin, kohdentamalla turpeenotto VAT:n periaatteiden mukaisesti luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille soille sekä edistämällä erilaisten rahoituskeinojen käyttöä mm. soiden kestävästä käytöstä edistäviin selvityksiin.

Lisätään ennallistamistoimia suoluonnon tilan parantamiseksi sekä suojelualueilla että talouskäytössä olevilla alueilla. Valtion metsätalousalueiden turvemaiden lisäksi ennallistamistoimia suoluonnon kytkeytyneisyyden, valuma-alueiden vesitalouden ja vesistöjen sekä riistalintukantojen kannalta tärkeillä alueilla ja arvioidaan erityisesti korprien, lettojen ja muiden uhanalaisten suoluontotyyppien ennallistamistarpeet. Ennallistamistoimissa pyritään luomaan vesitaloudellisesti yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Yksityisten maanomistajien omistamilla turvemaiden ennallistetaan ojitettuja soita kestävästä metsätalouden rahoituslain ja -asetuksen mukaisina luonnonhoitohankkeina luonnonarvoiltaan tärkeillä alueilla. Valtion rahoituksella toteutettavissa ennallistamisissa ja luonnonhoitokohteiden valinnassa tuetaan suojelualueiden ja uhanalaisten suoluontotyyppien sekä metsälain mukaisten erityisen tärkeiden suoelinympäristöjen tilan parantamista sekä riistalintukantojen elvyttämistä.

2.2.3 Valtion ja turvealan neuvottelut

Kauppa- ja teollisuusministeriön aloitteesta vuonna 1974 perustetun ministeriöiden välisen energia- ja ympäristötyöryhmän (EYR) alainen suotyöryhmä kartoitti vuosina 1976–1980 soidensuojelun ja turpeen käytön välisiä ristiriitoja ja teki vuonna 1981 suositusluontoisen ehdotuksen, jossa pääasiassa valtion mailla olevat tietyt suot osoitettiin joko jätettäväksi turvetuotannon ulkopuolelle tai varattavaksi ja tarvittaessa käytettäväksi turvetuotantoon. EYR:n suotyöryhmän ratkaisuehdotuksessa noin 70 000 hehtaaria suota määriteltiin turvetuotantoon

soveltuvaksi ja 800 000 hehtaaria ohjattiin suojelusuunnitteluun. Päätökset valtakunnallisesta soidensuojeluohjelmasta tehtiin ratkaisuehdotukseen perustuen. Ympäristöministeriö jatkoi neuvotteluja turvetuottajien kanssa suotyöryhmän ratkaisuehdotukseen sisältyvistä soista luonnonarvoja koskevan tiedon lisääntyessä. Näihin neuvotteluihin perustuvat maanhankinnan ja maankäytön ratkaisut on tarpeen ottaa huomioon soiden käyttöä suunniteltaessa.

Turvealalla on tällä hetkellä hallinnassaan eri aikoina turvetuotantarpeisiin hankittuja soita yhteensä muutamia kymmeniä tuhansia hehtaareita. Monilla turvetuotantokäyttöön hankituilla, luonnontilansa säilyttäneillä soilla on uusimpien arvioiden mukaan huomattava merkitys myös suoluonnon suojelulle. Näihin sisältyy myös muita, EYR:n neuvottelutuloksen jälkeen hankittuja soita, joita ei ole varattu suojelutarkoituksiin.

Ympäristöministeriö ja Vapo Oy ovat vuonna 2010 aloittaneet neuvottelut Vapo Oy:n hallinnassa olevien, luonnonarvoiltaan arvokkaimpia suoalueiden sovitteluehdotukseksi soidensuojelun ja turvetuotannon välisten ristiriitojen ratkaisemiseksi.

2.3 VÄHENNETÄÄN SOIDEN JA TURVEMAI DEN KÄYTÖSTÄ AIHEUTUVAA VESISTÖKUORMITUSTA

Soiden käytöstä aiheutuva haitallinen vesistökuormitus vähenee, kun soita merkittävästi muuttava toiminta kohdennetaan ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille soille. Vesistökuormituksen vähentämiseksi toteutetaan valtioneuvoston vuonna 2009 hyväksymiä vesienhoitosuunnitelmia sekä 2011 hyväksyttyä vesienhoidon toteutusohjelmaa. Lisätään eri toimialojen yhteistyönä valuma-alueen suunnittelua ja kehitetään valuma-aluekohtaista vedenlaadun seurantaa sekä toimintojen vesistövaikutusten arviointia. Vesienhoitosuunnitelmat ja niiden tavoitteet otetaan huomioon lupa- ja lausunntoimenettelyissä sekä maakuntakaavoja laadittaessa. Olemassa olevien vesiensuojelutoimenpiteiden toimivuuden tarkkailua kehitetään.

Turvetuotannon ympäristönsuojelun ohjeistusta tehostetaan. Lisäksi otetaan käyttöön uutta kuormituksen seurantateknologiaa ja ennakoitaan vesistövaikutuksia mallinnuksen avulla. Kehitetään ylivalumatilanteiden vesiensuojelua. Hallitusohjelman linjauksen mukaan ryhdytään toimenpiteisiin turvetuotannon vesistö- ja pölykuormituksen estämiseksi sekä jo aiheutettujen haitallisten vesistövahinkojen korjaamiseksi muun muassa kunnostamalla ja ennallistamalla vesistöjä.

Hallitusohjelman linjausten mukaisesti vesiensuojelun kannalta tehokkaimpien toimenpiteiden nykyistä laajempaa käyttöönottoa edistetään. Soiden ja turvemaiden käytön vesiensuojelua tehostetaan kehittämällä ja ottamalla käyttöön uusia tuotanto- ja vesiensuojelumenetelmiä. Menetelmien kehittämisessä, vaikutusten arvioinnissa, valvontaviranomaisten lausunnoissa, lupaprosesseissa ja käytännön toimenpiteissä otetaan ravinnekuormituksen ohella erityisesti huomioon orgaanisen kiintoaine- ja humus- sekä pölykuormituksen vähentäminen, valuma-alueen toimintojen yhteisvaikutus vesiekosysteemin tilaan ja herkkyyteen, happamien sulfaattimaiden erityispiirteet sekä toimintojen seuranta ja valvonta.

Suometsätalouteen laaditaan ja otetaan käyttöön yhtenäistetyt ja päivitetty vesiensuojelusuositukset, jotka kattavat myös turvemaiden metsänuudistamista koskevan vesiensuojeluohjeistuksen. Lisäksi laaditaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö (ELY) -keskuksille ehdotus yhtenäisistä käytännöistä uuden vesilain mukaisten metsäojituksen ilmoitusten käsittelyyn. ELY -keskus seuraa metsäojitustoimintaa ilmoitusten perusteella ja esittää tarvittaessa

tehtäväksi säädösten edellyttämiä toimenpiteitä tai kehottaa tarvittaessa hakemaan lupaa tai ojitustoimitusta.

Turvelpeltojen viljelyssä suositaan monivuotisten kasvien viljelyä, kevennettyjä maanmuokkausmenetelmiä sekä vedenpinnan säätelyä ravinne- ja kiintoainehuuhtoumien ja happamien sulfaattimaiden haitallisten vesistövaikutusten vähentämiseksi. Kehitetään edelleen uusia vesiensuojelumenetelmiä ja otetaan niitä käyttöön. Vähäistä suurempaa ojitusta vaativa pellonraivaus on uuden vesilain mukaan ilmoitusmenettelyn piirissä, jolloin ELY -keskus voi arvioida vesilain mukaista luvantarvetta etukäteen.

2.4 KEHITETÄÄN LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA SEN TOIMIVUUTTA

Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä metsälainsäädännön kokonaisuudistukset ja tehdään maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarviointi.

Lainsäädäntöä kehittäessä arvioidaan erilaisia vaihtoehtoja soiden ja turvemaiden luonnonarvojen suojelemiseksi. Luonnonarvojen mahdollisesta suojelusta oikeusvaikutteisella tavalla säädetään erikseen lainsäädännössä.

Ympäristönsuojelulaki

Hallitusohjelman linjausten mukaisesti toteutetaan ympäristönsuojelulain ja -asetuksen kokonaisuudistus. Samalla toteutetaan muita ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusjärjestelmän toimivuutta ja lain rakenteen selkeyttä parantavia uudistuksia. Ympäristönsuojelulakia uudistettaessa selvitetään myös luonnonarvojen huomioon ottamisen sisällyttäminen ympäristönsuojelulakiin ja sen vaikutukset. Samassa yhteydessä arvioidaan maakuntakaavan huomioon ottamista ympäristölupamenettelyssä.

Hallitusohjelman mukaisesti ympäristönsuojelulain uudistamisessa selkeytetään ympäristölupajärjestelmää muun muassa poistamalla kaavoituksen, ympäristövaikutusten arvioinnin ja ympäristölupamenettelyiden päällekkäisyyksiä soveltuvilta osin hyvää ympäristönsuojelun tasoa ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia heikentämättä.

Muutetaan ympäristönsuojelulain uudistuksessa ympäristöluvanvaraisuutta siten, että myös alle kymmenen hehtaarin suuruiset turvetuotantohankkeet, kotitarvekäyttöä lukuun ottamatta, tulevat ympäristölupamenettelyn piiriin haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Luonnonsuojelulaki

Selvitetään, tulisiko luonnonsuojelulain uudistamisen yhteydessä sen 29 §:n (suojellut luontotyypit) mukaista luontotyyppisuojeleluta tarkentaa ja täydentää suoluontotyyppien osalta.

Luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään nykyisin uhanalaisista lajeista, erityisesti suojeltavien kasvi- ja eläinlajien suojelusta samoin kuin luontodirektiivin liitteessä IV(a) tarkoitettujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta. Lisäksi luonnonsuojelulaissa ja vesilaissa säädetään suojeltavista luontotyypeistä. Näiden suojeluarvojen esiintyminen voi muodostaa esteen luvan myöntämiselle soiden ja turvemaiden vesitaloutta ja luontoa muuttavaan toimintaan. Selvitetään mahdollisuudet täydentää luonnonsuojelusääntelyä suo- ja turvemailla esiintyvien luonnonarvojen suojelemiseksi.

Metsälaki

Metsälain uudistamisen yhteydessä selvitetään mahdollisuudet muuttaa metsälakia siten, että metsänomistaja voi tehdä kohteen erityisluonteen mukaisia hakkuita ja suon ennallistamistoimenpiteitä monimuotoisuuden säilyttämisen, maiseman, monikäytön tai riistalintukantojen hoidon edellyttämällä tavalla. Selvitetään myös mahdollisuudet poistaa tai väljentää suometsien osalta metsälain mukaista uudistamisvelvoitetta sellaisissa tapauksissa, joissa investoinnit seuraavan puusukupolven kasvattamiseen eivät ole taloudellisesti kannattavia tai silloin, kun metsänomistaja asettaa tavoitteekseen kohteen luonteen perusteella monimuotoisuuden tai riistanhoidon edistämisen.

Metsälain uudistamisen yhteydessä selvitetään tulisiko metsälain 10 §:n (erityisen tärkeät elinympäristöt) mukaista luontotyyppisuojelua tehostaa ja tarvittaessa täydentää suoluontotyyppien osalta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki

Hallitusohjelman linjausten mukaisesti tehtävässä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarvioinnissa on tarpeen käsitellä myös maakuntakaavoitusta ja muuta maankäytön suunnittelua soiden ja turvemaiden käytön ohjaamisessa.

2.5 VAHVISTETAAN MAAKUNTAKAAVOITUKSEN OHJAUSVAIKUTUSTA SOIDEN KÄYTÖN SUUNNITTELUSSA

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maakuntakaava on keskeinen maankäytön suunnittelun väline, jolla voidaan sovittaa yhteen erilaisia maankäyttötavoitteita maakuntatasolla. Maakuntakaavassa voidaan ottaa huomioon soiden ja turvemaiden käytön eri tavoitteet ja niiden kohdentamistarpeet. Luonnontilaisuusasteikon sekä lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisten erityisten luonnonarvojen avulla helpotetaan ja selkiytetään yleispiirteistä soiden käytön suunnittelua. Tätä kautta kehitetään suunnittelun laatua ja kattavuutta maakuntakaavoituksessa siten, että maakuntakaavasta muodostuu ennakoitava perusta soita koskevan toiminnan suunnittelulle ja sen ohjausvaikutus kasvaa käytännössä.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarvioinnin ja ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä selvitetään, onko turvetuotannon ennakoitavuuden kannalta tarpeen lisätä maakuntakaavan varausten ohjausvaikutusta soiden ja turvemaiden käytössä.

Ympäristöministeriö antaa ohjeen ”Turvetuotantoalueet maakuntakaavoituksessa”, joka ohjaa soiden ja turvemaiden kestävän ja vastuullisen käytön suunnittelua maakuntakaavoituksessa.

2.6 HOIDETAAN JA KÄYTETÄÄN SUOMETSIÄ KESTÄVÄSTI

Suometsiä hoidetaan ja käytetään kestävästi siten, että metsätalous on kannattavaa ja metsätalouden toimenpiteiden haitalliset ympäristövaikutukset voidaan pitää mahdollisimman vähäisinä. Metsäenergian käytön lisäämistä edistetään uusiutuvan energian tuotantotavoitteen mukaisesti ja selvitetään lisäyksen vaikutukset suometsien luonnon monimuotoisuuteen sekä ravinne- ja hiilitaseeseen.

Suometsien hoitoa ja käyttöä edistetään muun muassa kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisen rahoituksen avulla. Kehitetään suometsien metsänhoitoon ja käyttöön soveltuvaa teknologiaa ja toimintatapoja. Keskimääräinen vuosittainen kunnostusojitustavoite on Kansallisen metsäohjelman 2015 mukaan 80 000 hehtaaria suometsien ja puustojen kasvun ja elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

Suoluonnon monimuotoisuutta turvataan lainsäädäntöä ja metsänhoidon käytäntöjä kehittämällä. Luonnontilaisia soita ei ojiteta, ja kunnostusojituksissa ei heikennetä uhanalaisia ja harvinaistuneita suoluontotyyppejä. Kunnostusojituksen suunnittelussa ja toteutuksessa kiinnitetään entistä enemmän huomiota kannattavuuden ohella luonnonarvoihin ja vesiensuojeluun. Metsänhoitosuosituksissa ja metsäneuvonnassa korostetaan luonnontilaisten suokokonaisuuksien ja suojelualueiden reunavyöhykkeiden vesitalouden säilyttämistä. Edistetään aktiivisia ennallistamistoimia valtion sekä yksityisten metsätalousalueiden turvemaidella osana talousmetsien kestäväää käyttöä.

2.7 SELVITETÄÄN METSÄTALOUDELLISESTI KANNATTAMATTOMIEN OJITETTUJEN SUOMETSIEN JATKOKÄYTTÖMAHDOLLISUUDET

Metsälain uudistamisen yhteydessä selvitetään mahdollisuuksia poistaa tai väljentää uudistamisvelvoitetta niiden metsäojitettujen turvemaiden osalta, joissa investoinnit seuraavan puusukupolven kasvattamiseen eivät ole kannattavia tai silloin, kun metsänomistaja asettaa tavoitteekseen kohteen luonteen perusteella monimuotoisuuden tai riistanhoidon edistämisen. Uudistamisvelvoitteen poistamiseen kytkeytyvät maankäytön muutokset ja niiden vaikutukset arvioidaan Suomen ilmastovelvoitteiden täyttämisen kannalta (ks. kappale 2.8). Selvitetään metsätaloudellisesti kannattamattomien, ojitettujen suometsien erilaiset kustannustehokkaat jatkokäyttömahdollisuudet. Luonnonarvoja sisältävät metsätaloudellisesti kannattamattomat ojitetut suometsät ennallistetaan tai jätetään palautumaan luonnontilaan luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja soiden hiilivarastojen edistämiseksi. Sijainnin ja laadun asettamat rajoitukset huomioon ottaen niitä voidaan jatkossa käyttää myös biomassojen hyödyntämiseen ja turvetuotantoon.

Suomessa on Metsäntutkimuslaitoksen alustavan arvion mukaan 830 000 hehtaaria metsäojitettuja suometsiä, joita ei voida käyttää kannattavasti metsätalouteen. Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) alustavan arvion mukaan metsätaloudellisesti kannattamattomista alueista soveltuisi turvetuotantoon noin 10–15 prosenttia. Näistä alueista runsaat puolet on Lapin maakunnassa, noin neljäsosa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa ja loput, noin viidennes, näiden maakuntien eteläpuolella. Alueiden hyödyntämismahdollisuuksiin vaikuttavat oleellisesti myös, ovatko alueen koko ja sijainti turvetuotantoon sopivia, ympäristönsuojelun näkökulmat ja ovatko maaomistajat halukkaita vuokraamaan alueen turvetuotantoon.

2.8 PARANNETAAN ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄÄN TARVITTAVAA TIETOPOHJAA JA OHJATAAN SEN PERUSTEELLA SOIDEN JA TURVEMAIJEN KÄYTTÖÄ

Ohjaamalla muuttava käyttö ojitetuille soille ja turvemaidelle voidaan edistää luonnontilaisten soiden säilymistä hiilivarastoina. Soita muuttavalla käytöllä yleensä pienennetään soiden hiilivarastoja ja lisätään maaperästä syntyviä päästöjä. Kustannustehokkaiden ilmastomuutoksen hillintätoimien ja seurannan kehittäminen edellyttävät puutteellisen tietopohjan parantamista.

Soiden ja turvemaiden käytön ilmastovaikutukset muodostavat monimutkaisen ja huomattavia epävarmuuksia sisältävän kokonaisuuden. Soiden ja turvemaiden käytön ja ennallistamisen ilmastovaikutuksiin liittyvää tutkimusta, seuranta- ja vaikutusten arviointia jatketaan ja tehostetaan, jotta voidaan vähentää turvemaihin liittyviä päästö- ja hiilinieluepävarmuuksia ja kohdentaa ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät toimenpiteet kustannustehokkaasti.

Kioton pöytäkirjan toisella velvoitekaudella (v. 2013 alkaen) Suomi ei enää voi hyvittää metsänhoidon toimenpiteellä (metsänielulla) metsäkadosta aiheutuvia päästöjä. Metsäkadoksi luetaan toiminta, jolla metsää siirretään muuhun maankäyttöön. Suomessa muuttuu metsää muuhun maankäyttöön noin 20 000 hehtaaria vuosittain. Metsäkadon vuosittainen päästö on tällä hetkellä noin 4 milj. t CO₂, josta turvetuotantoon siirtyneiden alueiden päästöjen osuus on noin 20 prosenttia ja taantuvien ojitusalueiden sekä ennallistamisesta aiheutuvien päästöjen osuus noin 5 prosenttia.

Soilla ja turvemaiden metsäkadoksi lasketaan metsän ottaminen turvetuotantoon ja peltomaaksi sekä ennallistaminen silloin, kun alueelta poistetaan puusto. Metsätaloudellisesti kannattamattomien alueiden kohdalla uudistamisvelvoitteen poistamisen ja ennallistamisen seurauksena alue voi muuttua laskennassa metsäkatoalueeksi, jolloin muutos vaikuttaa Suomen kokonaispäästöihin seuraavalla velvoitekaudella. Metsänhävitykseksi ei katsota kuitenkaan sellaista hakkuuta, jossa alueelle jää biomassa poistamisen jälkeen FAO:n metsän määrittelyn mukainen puusto (kymmenen prosentin latvuspeittävyys).

Selvitetään mahdollisuudet vähentää soiden ja turvemaiden metsien muuttamisesta muuhun maankäyttöön (yhdyksuntarakentaminen, väylien ja linjojen rakentaminen, turvetuotanto ja pellonraivaus) aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä taloudellisten ohjauskeinojen avulla ja näiden ohjauskeinojen vaikutukset eri toimialojen toimintaedellytyksiin.

2.9 OHJATAAN TURPEEN KÄYTTÖÄ KESTÄVÄÄN SUUNTAAN

Hallitusohjelmassa linjatun mukaisesti turpeella on tärkeä rooli tukipolttoaineena taajamien ja teollisuuden sähkön ja lämmön tuotannossa, erityisesti sellaisissa kaukolämpö- ja kaukolämpövoimaa tuottavissa laitoksissa, joissa käytetään puupolttoaineita ja muuta biomassaa. Kotimaisena energialähteenä turpeella on aluetaloudellista merkitystä ja tärkeä rooli huoltovarmuuden turvaamisessa. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus on asettanut ministerityöryhmän päivittämään kansallisen energia- ja ilmastostrategian vuoden 2012 loppuun mennessä. Hallitusohjelmassa linjataan, että turpeen verotusta nostetaan maltillisesti.

Ilmasto- ja energiastrategian päivityksessä linjataan hallitusohjelman mukaisesti tarkemmin, miten turpeen energiakäyttöä vähennetään suunnitelmallisesti sen aiheuttamien ympäristöhaittojen vuoksi siten, ettei turve korvautu kivihieillä. Siirtymäaikana turpeella on tärkeä tukipolttoaineen rooli, mutta tämä merkitys vähenee uutta tekniikkaa käyttöönotettaessa ja päästöjen vähentämisen tavoitteiden kiristyessä tulevina vuosikymmeninä. Toisaalta myös turpeen energiakäytön haittoja voidaan tulevaisuudessa mahdollisesti vähentää esimerkiksi hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin (CCS-teknologia) avulla. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus myös seuraa päätettyjen veronkorotusten vaikutusta puumarkkinoihin ja kaukolämpöön.

Turvetuotantoa varten on hankittu soita korvaamaan tuotannosta poistuvia alueita, mikä myös turvaa energiahuollon varmuutta. Näiden soiden hyödyntämisen edellytykset arvioidaan kestäväällä tavalla energia- ja ilmastostrategian päivityksen yhteydessä.

Kasvuturpeen käytöllä vihannes- ja puutarhatuotannossa edistetään kotimaista ruoantuotantoa. Ympäristöturpeella parannetaan yhdyskuntien jätehuollossa lietteen käsittelyä sekä hyötykäyttöä, ja kuiviketurpeen käytöllä parannetaan karjalouden lannankäsittelyä sitomalla ammoniakkia turpeeseen. Ympäristöhoito- ja kasvualustaturpeina käytetään vajaa 10 % vuotuisesta kokonaisturvetuotannosta.

Turvetuotannosta vapautuvat suopohjat hyödynnetään viljelymaana, metsätaloudessa tai muussa vastaavassa käytössä tai lintuvesinä tai muina kosteikkoina tai muulla tavalla luonnon monimuotoisuuden lisäämisessä. Turvetuotantoalueiden jälkikäyttö suunnitellaan ja toteutetaan toimijoiden ja maanomistajien yhteistyönä ottaen huomioon eri jälkikäyttötapojen monimuotoisuus-, ilmasto- ja vesistövaikutukset sekä hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan turvetuotantoalueella käytettyjä vesienkäsittelymenetelmiä myös jälkikäyttövaiheessa. Vuoteen 2020 mennessä turvetuotannosta poistunut pinta-ala on arvioiden mukaan noin 44 000 hehtaaria.

2.10 TURVATAAN TURVEPOHJAISTEN PELTOJEN VILJELYLLÄ KOTIMAISTA RUOANTUOTANTOA SEKÄ ILMASTO- JA ENERGIAPAKETIN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISTA

Käytössä olevien turvepeltojen tuotantokunto tulee säilyttää, koska turvepelloilla on merkitys maataloustuotannossa tietyillä tuotantosuunnilla ja alueilla. Turvepeltojen päästöjä vähennetään viljely- ja ojitusteknisiä menetelmiä kehittämällä, sillä turvepeltojen muokkaus kuormittaa kivennäismaapeltojen muokkausta enemmän vesistöjä ja niiden kasvihuonekaasupäästöt ovat kivennäismaiden peltojen kasvihuonekaasupäästöjä suuremmat. Maatalouden tukijärjestelmiä kehitettäessä pyritään siihen, että soiden ja turvemaiden raivaamista pelloiksi voidaan olennaisesti vähentää.

Toteutetaan maatalouspolitiikkaa siten, että ohjelma- ja tukikohdennuksissa otetaan huomioon turvepeltojen erityispiirteet ja vähennetään niiden viljelykäytöstä aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia. Maatalouden ilmastopoliittiset ja vesiensuojelulliset tavoitteet otetaan huomioon kehitettäessä maataloustukijärjestelmiä vuonna 2014 alkavalle EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudelle ohjelmakaudelle. Edistetään turvepelloilla kasvipeitteisyyttä, kevennettyjä muokkausmenetelmiä sekä vedenpinnan säätelyä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ja tarvittaessa siihen liittyvin kansallisin keinoin ravinnehuuhtoumien vähentämiseksi.

Kotieläintilojen kasvu ja kotieläintuotannon keskittyminen saattaa johtaa suuriin alueellisiin eroihin pellon kysynnässä, koska lisäpeltoalaa tarvitaan lannanlevitykseen. Turvepeltojen raivaamisesta aiheutuvien haitallisten ilmasto-, vesistö- ja monimuotoisuusvaikutusten vähentämiseksi raivauspainetta pienennetään rajoittamalla EU:n säädösten mahdollistamissa puitteissa tukien myöntämistä uusille raivatuille pelloille, kehittämällä lannan levitykseen ja prosessointiin liittyviä tekniikoita sekä edistämällä pellonraivauksen kohdentamista kivennäismaille. Mikäli tukijärjestelmillä ei pystytä hillitsemään pellonraivausta, selvitetään mahdollisuutta vähentää turvepeltoihin kohdistuvaa raivauspainetta muuten.

Muulle kuin vähäiselle ojitukselle on asetettu uudessa vesilaissa ilmoitusmenettely, minkä avulla voidaan jatkossa seurata ojitusta vaativien pellonraivausten määrää sekä edistää siten ilmastopoliittisten toimenpiteiden toteuttamisen ja kasvihuonekaasuraportoinnin seurantaa.

Ruoan tuotannon lisäksi edistetään monivuotisten kasvien viljelyä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ja tarvittaessa siihen liittyvin kansallisin keinoin, jotta turvataan myös ilmasto- ja energiapakettien tavoitteiden toteutuminen. Monivuotisten kasvien viljelyllä turvepelloilla

voidaan vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia muun muassa siksi, koska turvepelto ovat kasvipeitteisiä ympärivuotisesti.

2.11 EDISTETÄÄN MUIDEN SOIDEN TARJOAMIEN TUOTTEIDEN JA SOILTA SAATAVIEN MONIKÄYTTÖPALVELUIDEN TUOTANTOA JA KÄYTTÖÄ

Säilytetään luonnontuotteiden keruuseen, virkistykseen, matkailuun sekä kulttuuriin ja opetukseen soveltuvia soita maankäytön suunnittelun keinoin sekä toimijoiden ja maanomistajien yhteistyöllä. Edistetään näiden soiden hyödyntämistä kestävästi ja monipuolisesti osana virkistystoimintaa, ihmisten hyvinvoinnin lisäämistä, maaseudun toimeentulomahdollisuuksia sekä lähiruokatuotantoa. Ylläpidetään retkeilyreittejä ja -palveluita tarkoitukseen sopivilla suoalueilla erityisesti suurten ja kasvavien asutuskeskusten lähellä.

Poronhoidon näkökohdat otetaan huomioon soita muuttavassa toiminnassa poronhoitoalueilla.

2.12 KEHITETÄÄN MAANVAIHTOMEKANISMIA JA HYÖDYNNETÄÄN TILUSJÄRJESTELYMENETTELYÄ

Tilusjärjestelyn avulla voidaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) nojalla edistää turve- ja suoalueiden maanhallintaa ja korvata aikaisemmin hankittu luonnonsuojelullisesti arvokas suoturvetuotantoon soveltuvalla alueella, kun hankkeeseen liittyy yhteiskunnallinen tarve, kuten suojelualueen toteuttaminen.

Maanvaihtomekanismin avulla kohdennetaan soihin ja turvemaihin kohdistuvaa turvetuotantoa sekä peltoviljelytarkoitukseen tapahtuvaa maanhankintaa luonnontilaisuusasteikon mukaisesti ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille ja turvemaille vapaaehtoiselta pohjalta. Maanvaihtomekanismia voidaan hyödyntää myös ennallistettaessa luonnontilaltaan muuttuneita soita ja säilytettäessä suojelualueisiin rajautuvia luonnoltaan arvokkaita kohteita. Samalla voidaan selvittää mahdollisuudet ja keinot maanomistajien ja tuottajien välisten suorien maanvaihtojen edistämiseen. Maanvaihtomekanismia käsitelleessä pilotissa on haettu erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja maanvaihdon toteuttamiseksi sekä pyritty muodostamaan niiden pohjalta erilaisia toimintamalleja sekä suosituksia. Pilotista saatujen kokemusten perusteella päätetään erikseen maanvaihtomekanismin jatkovalmistelusta.

2.13 PARANNETAAN SOIDEN JA TURVEMAIIDEN TIETOPOHJAA SEKÄ TIETOJÄRJESTELMIÄ

Soiden kestävä ja vastuullisen käytön tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan tutkimusta erityisesti soiden ja turvemaiden yhteiskunnallisesta merkityksestä, ekosysteemipalveluista, soiden maankäyttöön liittyvistä näkökohdista (mm. metsätaloudellisesti kannattavien soiden jatkokäyttö, turvepeltojen raivaus), soiden käytön ilmasto- ja vesistövaikutuksista, monimuotoisuuden tilasta, ennallistamisen vaikutuksista, suoluonnon pirstoutumisesta ja sen ekologisista vaikutuksista sekä turpeen tuotannosta ja käytöstä. Eri ministeriöiden ja mahdollisesti myös muiden tahojen tutkimusohjelmiin ja -rahoitukseen liittyen tulisi arvioida mahdollisuudet viedä soihin ja turvemaihin liittyvää tutkimusta eteenpäin.

Soiden ja turvemaiden tietopohjaa ja tietojärjestelmiä sekä eri tietojärjestelmien yhteensopivuutta parannetaan ja täydennetään tutkimuslaitosten yhteistyönä. Tietoteknisten ratkaisujen kehittämisen

pohjana on Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta (2007/2/EY) annettu direktiivi, joka luo yleiset puitteet tiettyjen viranomaisten hallinnassa olevien paikkatietoaineistojen yhteiskäytölle ja saatavuudelle. Kehitetään soiden ja turvemaiden tilinpitojärjestelmä, joka nykyistä paremmin tukee soiden käytön suunnittelua ja käytön kohdentamista sekä päätöksentekoa (esim. ilmasto- ja energiastrategiset linjaukset, luonnonsuojelu) ja aluesuunnittelun toimijoita ja viranomaisia (maakuntasuunnittelu, ympäristöviranomaiset, suojelupäätökset, ympäristölupapäätökset). Yhteisen tietojärjestelmän luomisessa on otettava huomioon aineistojen käyttöoikeudet, tietoturva sekä kansalaisten omaisuudensuojaan liittyvät asiat.

Tietojärjestelmien yhteensovittamista tehdään jo maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalaisten laitosten (Elintarviketurvallisuusvirasto, Geodeettinen laitos, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Metsäntutkimuslaitos, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos sekä Suomen ympäristökeskus) Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymässä LYNET:ssä sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tutkimuslaitosten (mm. Geologian tutkimuskeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, VTT) yhteistyönä. Maanmittauslaitoksen ja Tilastokeskuksen yhteistyönä toteutetaan luonnonvaratilinpito- ja tilinpitopalvelujen yhteensovittamista. GTK:n turvevarojen tilinpitopilotti Etelä-Pohjanmaalta tulee verkkoon vuoden 2012 aikana.

3. VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEN VAIKUTUKSET

Soiden ja turvemaiden vastuullisen ja kestäväen käytön sekä suojelun strategiaehdotuksessa tarkastellaan ensimmäistä kertaa soiden ja turvemaiden erilaisia käytön sekä suojelun tavoitteita samanaikaisesti ja pyritään niiden yhteensovittamiseen. Soiden ja turvemaiden vastuullisen ja kestäväen käytön sekä suojelun edistäminen periaatepäätöksen linjausten mukaisesti parantaa soihin ja turvemaihin kohdistuvien tavoitteiden yhteensovittamista.

Taloudelliset vaikutukset

Periaatepäätöksessä esitetyillä keinoilla, kuten luonnontilaisuusasteikon soveltamisella maakuntakaavoituksessa, soiden ja turvemaiden käytön suunnittelun kustannustehokkuuden arvioidaan parantuvan pitkällä aikavälillä, koska maakuntakohtaiset ja seudulliset lähtökohdat voidaan liittää käytännön tasolla kiinteästi valtakunnalliseen tavoitteenasetteluun.

Selvimmän periaatepäätös vaikuttaa turvetuotannon alueelliseen kohdentumiseen. Soiden luonnontilaisuusasteikon ja muiden esitettyjen tuotannon kohdentamiskeinojen käyttöönoton seurauksena turvetuotantoa ohjataan VAT:n periaatteiden mukaisesti pois luonnonarvoiltaan merkittäviltä ojittamattomilta suoalueilta. GTK:n alustavan arvion mukaan mahdollinen turvetuotannolle käyttökelpoinen alue tulee pienenemään vähintään kolmanneksen, noin 300 000 - 400 000 hehtaaria, teknisesti turvetuotantoon soveltuvasta alasta. Periaatepäätös ei kuitenkaan vaaranna energiahuoltovarmuutta, jos korvaavia, turvetuotannon laatukriteerit täyttäviä, ojitettuja tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneita, tuotantoalueita on saatavissa riittävällä etäisyydellä käyttökohteista.

Suometsien kasvukyvystä huolehtimalla sekä edistämällä suometsien hoitoa ja käyttöä parannetaan suometsätalouden kannattavuutta sekä yksityismetsätalouden tulosta. Suomessa hakattiin markkinapuuta vuonna 2010 (sekä kivennäis- että turvemaiilla) yhteensä 52 miljoonaa kuutiometriä. Turvemaiden metsien vuosittaisen hakkuukertymän arvioidaan olevan tällä hetkellä noin 5-7 miljoonaa kuutiometriä. Arvioiden mukaan turvemaiden metsien hakkuukertymä voitaisiin kaksinkertaistaa ja turvealueiden metsien merkitys metsätaloudelle kasvaa tulevina vuosikymmeninä. Turvemaiden hakkuut ovat vielä tällä hetkellä pääasiassa harvennushakkuita, minkä vuoksi turvemaiden hakkuiden osuus kantorahatuloista jää keskimääräistä pienemmäksi ja niiden työllisyysvaikutus on keskimääräistä suurempi. Turvemaiilla tarvitaan runsaasti ensiharvennuksia, joiden yhteydessä voidaan korjata energiapuuta, ja siten edistää uusiutuvan energian velvoitepaketin tavoitteiden saavuttamista. Suometsien puunkorjuu on kuitenkin vaativampaa ja korjuuolosuhteiden vaihteluille alttiimpaa kuin kivennäismaiden metsissä.

Metsätaloudellisesti kannattamattomien suometsien siirtäminen metsätalousoikeuden ulkopuolelle vähentää tarpeettomia investointeja turvemaiden metsiin ja parantaa tältä osin yksittäisten metsänomistajien metsistään saamaa tulosta. Jatkossa alueita voidaan hyödyntää suojeluun tai muuhun käyttöön. Jatkokäytön kokonaisvaikutukset riippuvat valitusta käyttömuodosta.

Turvemaiden raivaaminen pelloiksi on joillakin alueilla edullista tilojen taloudellisen kannattavuuden turvaamiseksi, ja pitemmällä aikavälillä soiden raivaus kohdistunee jo ojitettuihin soihin ja turvemaihin. Taloudelliset vaikutukset maatalouteen riippuvat EU:n yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisen ja rahoittamisen ratkaisuksista.

Suoluonnon virkistyskäytöllä on matkailuelinkeinon alalla taloudellisia ja työllistäviä vaikutuksia. Luontomatkailu erämaista luontoa hyödyntävänä elinkeinona on nykyisin merkittävää Pohjois-

Suomessa, mutta soilla on huomattava merkitys luontomatkailulle myös muualla Suomessa. Arvioiden mukaan matkailu työllistää Lapissa enemmän kuin mikään muu yksittäinen luontoon tukeutuva taloudellinen toimiala.

Metsähallituksen tietojen mukaan suorikkaiden kansallispuistojen kokonaistulovaikutus v. 2011 oli yhteensä 62,8 miljoonaa euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutus 817 henkilötyövuotta. Kun tulo- ja työllisyysvaikutuslukuja korjataan soiden pinta-alaosuuksilla puistojen maa- ja vesialueiden kokonaispinta-aloista saadaan paikallistaloudellinen kokonaistulovaikutukseksi v. 2011 yhteensä 17,2 miljoonaa euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutus 222 henkilötyövuotta. Suorikkaiksi kansallispuistoiksi on laskettu 19 kansallispuistoa, joissa soiden osuus puiston maa- ja vesialueiden kokonaispinta-alasta on suurempi kuin 18 prosenttia. Kaikissa näissä kansallispuistoissa suojelusuot ovat merkittävä lähi- tai kaukomaisematekijä ja/tai suot ovat tärkeitä nähtävyyshkohteita luontopolkuineen ja lintutorneineen. Soiden ennallistamisen työllisyysvaikutukset laskettuna vuosien 2010 ja 2011 keskiarvona olivat 12,5 henkilötyövuotta, josta runsas puolet on Metsähallituksen omaa osuutta. Luvut pitävät sisällään ennallistamistyöt ja niiden suunnittelun ja seurannan.

Edellä esitetyt taloudelliset vaikutukset koskevat turvemaiden ekosysteemipalveluista pääasiassa tuotantopalveluita (esimerkiksi tukki-, kuitu- ja energiapuun tuotanto), joilla on markkinoilla määräytyvä hinta. Useimmat luonnontilaisten soiden tarjoamat ekosysteemipalvelut: säätely-, tuki- ja ylläpitävät palvelut sekä kulttuuripalvelut (esimerkiksi veden puhdistus, ilmaston säätely, ekosysteemin palautumiskyvyn ylläpito, ulkoilu ja virkistys, esteettiset ja maisema-arvot) ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden taloudellista arvoa on vaikea mitata ja arvottaa yhteismitallisesti markkina-arvon omaavien palveluiden kanssa. Näiden markkinattomien ekosysteemipalveluiden heikentyminen tai häviäminen voi aiheuttaa yhteiskunnalle kustannuksia (esimerkiksi vesiensuojelun tai ilmastonmuutoksen hillinnän kustannukset).

Valtiontaloudelliset vaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö vastaavat kukin omalla hallinnonalallaan valtioneuvoston periaatepäätöksen linjausten toimeenpanosta ja resursoinnista. Periaatepäätöstä toteutetaan pääasiassa viemällä sen linjauksia soita ja turvemaita sivuaviin ohjelmiin ja strategioihin, ottamalla huomioon sen linjaukset lainsäädännön valmistelussa sekä tarvittaessa suuntaamalla voimavaroja uudelleen periaatepäätöksen linjausten mukaisesti.

Merkittävimmät lisärahoitustarpeet liittyvät periaatepäätöksessä esitettyyn lisäsuojelu- ja ennallistamistarpeeseen, joilla on keskipitkällä aikavälillä valtion menoja lisäävä vaikutus. Pitkän aikavälin suojelun ja ennallistamisen ohjelma esitetään toteutettavaksi sellaisella aikavälillä, että vuotuinen rasite valtion taloudelle pysyy kohtuullisena.

Turvetuotannon, metsätalouden ja maatalouden osalta esitetyt tehostetut vesiensuojelutoimenpiteet, jotka on linjattu myös vuonna 2011 hyväksytyssä vesiensuojelun toteutusohjelmassa, voivat aiheuttaa toimijoille lisäkustannuksia. Hallinnolle lisäkustannuksia syntyy jossain määrin tilastoinnin, seurannan ja valvonnan järjestämisestä.

Periaatepäätöksen toteutuksen rahoitusta koskevat kysymykset käsitellään ja niistä päätetään vuosittain valtiontalouden kehysten, valtion talousarvion määrärahojen sekä vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman puitteissa.

Ympäristövaikutukset

Soita merkittävästi muuttavan käytön kohdentaminen ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille ja turvemaille edistää soiden luonnonarvojen turvaamista. Pidemmällä aikavälillä soiden muuttavasta käytöstä aiheutuvat haitalliset monimuotoisuus- ja vesistövaikutukset vähenevät ja turvataan luonnontilaisten soiden tarjoamia ekosysteemipalveluja (kuten hiilivarasto, vedenkierron ja -puhdistuksen säätely, virkistysarvot).

Parantamalla nykyisten soidensuojelualueiden tilaa ja toteuttamalla suoluonnon suojelun ja ennallistamisen pitkän aikavälin ohjelmaa parannetaan suojelualueverkoston edustavuutta ja kytkettyneisyyttä, hidastetaan suoluonnon monimuotoisuuden köyhtymistä, parannetaan soiden tilaa ja turvataan luonnontilaisten soiden tarjoamia ekosysteemipalveluja.

Valuma-alueen vesiensuojelun tehostaminen vesienhoitosuunnitelmia ja vesienhoidon toteutusohjelmaa sekä periaatepäätöksessä linjattuja vesiensuojelun toimenpiteitä toteuttamalla ja eri toimialojen yhteistyötä tiivistämällä mahdollistaa kuormitusta vähentävien toimenpiteiden kustannustehokkaan kohdentamisen ja edistää osaltaan vesiensuojelutavoitteen saavuttamista. Tätä edistetään myös mm. tehostamalla vesiensuojelumenetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa kaikessa soita muuttavassa toiminnassa.

Metsälainsäädännön tarkistamisella sekä metsänhoidon käytäntöjä kehittämällä voidaan lisätä suoluonnon monimuotoisuuden säilymistä turvemaiden talousmetsissä. Turvemaiden metsien hakkuu- ja metsänhoitotoimenpiteiden arvioitu lisääminen sekä lisääntynyt energiapuun korjuu voivat lisätä haitallisia vesistö- ja muita ympäristövaikutuksia, mikä edellyttää ympäristövaikutusten huolellista huomioon ottamista toiminnassa.

Ylläpitämällä suometsien puuston kasvukykyä voidaan lisätä turvemaiden puuston hiilinielua, joskin monet metsän hoidon ja käytön toimenpiteet lisäävät turpeen hajoamisesta aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä. Kokonaisuudessaan metsätalouksikäytössä olevat turvemaat toimivat hiilinieluna, koska kasvava puusto sitoo enemmän hiiltä kuin turpeen hajoamisesta vapautuu. Bioenergian käytöllä voidaan korvata fossiilisia polttoaineita ja vähentää siten haitallisia ilmastovaikutuksia, mutta sen vaikutukset saattavat näkyä vasta pitkällä aikavälillä.

Metsätaloudellisesti kannattamattomien ojitettujen alueiden jatkokäytön ympäristövaikutukset soiden vesitalouteen ja monimuotoisuuteen riippuvat siitä, mihin näitä alueita jatkossa käytetään. Käytön ulkopuolelle jättäminen ja ennallistaminen johtavat niiden palautumiseen kohti luonnontilaa, jolloin vaikutukset monimuotoisuuteen ja hiilen kertymiseen ovat positiivisia pitkällä aikavälillä.

Ojitettujen soiden käytön ulkopuolelle jättämisen ja ennallistamisen myötä luonnontilaisille soille tyypillinen hiilen kertyminen alkaa ja suon hiilidioksidipäästöt vähenevät, mutta metaanipäästöt voivat lisääntyä. Suon luonteesta riippuu, kuinka nopeasti ja missä määrin tällaisten soiden kasvihuonekaasutase palaa luonnontilaisen suon tasolle. Jos metsätaloudellisesti kannattamaton suometsä täyttää Kioton pöytäkirjassa asetetut kriteerit metsälle, alueen siirtyminen pois metsätalouden käytöstä katsotaan metsäkadoksi, jonka kasvihuonekaasupäästöt vaikuttavat täysimääräisesti Suomen sallittuun päästömäärään.

Turpeen energiakäytön ilmastovaikutusten arvioidaan säilyvän samalla tasolla, jos nykykäytön taso jatkuu. Pitkällä aikavälillä päästöttömään energiajärjestelmään siirtyminen vaatii turpeen energiakäytössä hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiteknologian (CCS) käyttöönottoa.

Turvetuotannon kohdentaminen ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille edistää suoluonnon monimuotoisuuden turvaamista.

Maataloudessa keskeisiä haitallisia vaikutuksia ovat turvepeltojen viljelyn ja pellonraivauksen ilmasto- ja vesistövaikutukset. Mikäli turvepeltojen viljelyssä voidaan siirtyä monivuotisten kasvien käyttöön ja vähentää viljelymaan muokkaustarvetta, voidaan vesistö- ja ilmastovaikutuksia vähentää, mikä edellyttää jatkotoimenpiteitä maatalouspolitiikan kehittämisessä ja suuntaamisessa. Turvemaiden pellonraivauksen monimuotoisuusvaikutusten on arvioitu jäävän kokonaisuudessa verrattain pieniksi, mutta paikallisesti vaikutukset voivat olla merkittäviä.

Sosiaaliset vaikutukset

Maakuntakaavoituksen kehittäminen parantaa eri käyttömuotojen yhteensovittamista sekä mahdollistaa monipuolisen ja kokonaisvaltaisen soiden ja turvemaiden hyödyntämisen arvioinnin. Tällä voi olla yleisemmin merkitystä soita muuttavan käytön hyväksyttävyyteen.

VTT on arvioinut turpeen tuotannon ja käytön kokonaistyöllisyysvaikutuksiksi vuonna 2009 runsaat 12 000 henkilötyövuotta, pääosin energiaturvetuotantoketjussa. Arvioon sisältyvät suorat, välilliset ja kulutukseen liittyvät välilliset työllisyysvaikutukset. Turvetuotannon työllisyysvaikutukset ovat merkittäviä Suomen itä- ja pohjoisosissa, joissa elinkeinomahdollisuuksia on vähemmän verrattuna maan muihin osiin.

Soiden metsätalouskäytön työllisyys- ja talousvaikutuksia voidaan arvioida suhteuttamalla suometsien hakkuumääriä kokonaishakkuumääriin. Soiden ja turvemaiden metsien arvioitu osuus vuotuisista hakkuista on noin 10–12 prosenttia. Vuonna 2010 bruttokantorahatulot olivat 1,8 mrd. euroa ja metsätalous työllisti noin 22 000 henkilöä. Metsätalous ja -teollisuus työllistivät yhdessä noin 69 000 henkilöä vuonna 2010. Turvemaiden hakkuut ovat vielä tällä hetkellä pääasiassa harvennushakkuita, minkä vuoksi turvemaiden hakkuiden osuus kantorahatuloista jää keskimääräistä pienemmäksi, ja niiden työllisyysvaikutus on vastaavasti keskimääräistä suurempi.

Vuosina 1998–2008 lakan vuosittainen kauppantulomäärä on vaihdellut 37–374 tonnin välillä, lakasta saatu poimintatulo vuonna 2010 oli noin 1,3 miljoonaa euroa. Karpalon vuosittaiset kauppantulomäärät ovat vuosina 1998–2008 vaihdelleet 5–33 tonnin välillä. Vuonna 2010 karpalon myynnistä saatu poimintatulo Suomessa oli noin 35 000 euroa. Suolta saataviin luonnontuotteisiin liittyviä työllisyysvaikutuksia ei ole arvioitu erikseen. Kaiken kaikkiaan luonnontuotealalla toimii yhteensä noin 900 yritystä, joista marja- ja sienialalla toimii lähes kaksi kolmasosaa (runsas 500 yritystä) ja erikoisluonnontuotealalla kolmannes (lähes 300 yritystä). Luonnontuotealan yritykset työllistävät yrittäjinä tai työntekijöinä noin 1200 henkilöä vuosityöpaikoiksi laskettuna.

Turvetuotannon lupavelvollisuuden laajentaminen koskemaan kaikkea kaupallista turvetuotantoa parantaa toiminnanharjoittajien yhdenvertaisuutta ja tasapuolisuutta.

Suojelualueiden verkosto turvaa marjastuksen, matkailun ja virkistyskäytön kannalta vetovoimaisia suoluontokohteita sekä turvata ja parantaa soiden opetus- ja tutkimuskäytön mahdollisuuksia. Soiden hyödyntäminen virkistykseen lisää kansalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Luontomatkailu, metsästys, marjastaminen ja muiden luonnontuotteiden keräily tarjoavat mahdollisuuksia hyödyntää soita kaupallisesti.

Poronhoidolla on sekä taloudellista että maaseudun työllisyyteen liittyvää merkitystä poronhoitoalueella. Poronhoito on myös tärkeää saamelaiskulttuurille. Poronhoitoalueella suot ovat merkittävin kesälaidunalue, luonnontilaisten soiden säästäminen turvaa kesälaitumia ja turvetuotantoalueiden jälkikäyttötapojen valinnalla voidaan tukea poronhoitoa.

Soiden ja turvemaiden tietopohjaa ja tietojärjestelmiä kehittämällä mahdollistetaan nykyistä kokonaisvaltaisempi näkökulma päätöksentekoon sekä lisätään asiantuntijatahojen yhteistyötä ja työn kustannustehokkuutta.

4. VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEN SEURANTA

Valtioneuvoston periaatepäätöksen seurannasta vastaavat yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Kukaan ministeriö vastaa omalla toimialallaan valtioneuvoston periaatepäätöksen linjausten toimeenpanon seurannasta. Lisäksi periaatepäätöksen toteutumista seurataan kootusti osana Kataisen hallituksen ohjelman toteutumisen seurantaan siten, että vuoden 2014 loppuun mennessä arvioidaan päätöksen vaikutukset ja mahdolliset tarvittavat jatkotoimet.

Kestävän metsätalouden seuranta toteutetaan Kansallisen metsäohjelman arviointien ja seurannan yhteydessä. Maataloutta seurataan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan sekä maaseudun kehittämissuunnitelman osana.

Monimuotoisuusvaikutuksia seurataan myös osana kansallisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön toimintaohjelmaa, luonto- ja lintudirektiivien edellyttämiä seurantoja, lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusarvioinneissa sekä suojelualueiden soiden ennallistamisen seurantaverkoston avulla. Soiden ja turvemaiden käytön ilmastovaikutuksia seurataan kasvihuonekaasuraportoinnissa mm. energia- ja maataloussektorilla sekä maankäyttö, maankäytön muutos sekä metsätalous -sektorilla. Vesistövaikutuksia seurataan kokonaisuudessaan vesienhoidon toimenpiteiden seurantajärjestelmän 2012 – 2015 puitteissa.

LIITE 1. Soiden ja turvemaiden luonnontilaisuusluokittelu ja suositukset

Soita merkittävästi muuttavan uuden maankäytön kohdentamisessa suositetaan käytettäväksi luonnontilaisuusasteikkoa ja siihen liittyviä käyttösuosituksia. Asteikko suosituksineen on apuväline soita ja turvemaita koskevaan yleispiirteiseen, lähinnä maakuntakaavatasoiseen maankäytön suunnitteluun valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

SUOYHDISTYMIEN TAI SUOKOKONAISUUKSIEN LUONNONTILAISSUUSASTEIKKO

Kuivatus

Kasvillisuus

Vedenpinta

LUONNONTILAISET

5	Suolla ja sen välittömässä läheisyydessä ei häiriötekijöitä.	Suokasvillisuus vallitsee aluskasvillisuudessa (pl. luontaisesti ruoppaiset tai pohjakerrokseltaan sulkeutumattomat suotyyppit). Osassa keidassoiden laiteita voi olla vähäisiä kasvillisuuden muutoksia.	Vedenpinta kullekin suopinnan tasolle tyypillisissä rajoissa.
4	Suon välittömässä läheisyydessä tai reunassa häiriö(itä), esim. oja, tie tms., jotka eivät aiheuta näkyvää muutosta suolla. Osassa keidassoiden laiteita voi kuitenkin olla vesitalouden muutoksia.		
3	Valtaosa suosta ojittamatonta. Aapasuon reunaojitus ei kauttaaltaan estä vesien valumista suolle eikä luonnollista vaihtumista kangasmetsään (tms.); merkittävää kuivahtamista ei suon muissa osissa. Keidassoiden laideosissa voi olla laajalti vesitalouden muutoksia.	Suokasvillisuudessa ei muutoksia suon reunavyöhykettä lukuun ottamatta. Keidassoilla laiteella puuvartisten kasvien osuus voi olla merkittävästi lisääntynyt.	Suoveden pinta alentunut ojien tuntumassa, joskus myös suon pinta.
2	Suolla ojitettuja ja ojittamattomia osia. Ojitus estää hydrologisen yhteyden suon ja ympäristön välillä. Osalla ojittamatonta alaa kuivahtamista. Keidassoilla ojitus on muuttanut myös reunaluisun ja keskustan vesitaloutta.	Suolle tyypillinen kasvistoaines kärsinyt; varpisuus voi olla lisääntynyt välipinnoilla; merkkejä puuston kasvun lisääntymisestä tai taimettumisesta. Osalla suon ojittamatonta alaa kasvillisuusmuutoksia. Keidassoiden keskiosien muutokset voivat laidetta lukuun ottamatta olla vähäisiä.	Suoveden pinta voi olla hivenen alentunut kauempanakin ojista, jos ne ovat "puhkaisseet" laajoja rimpää tai keidassoiden kuljuja taikka allikoita. Suon ennallistamisen tai suolle tulevien pisto-ojien aiheuttamat taikka esim. penkkateiden patoamat vettymät kuuluvat tähän luokkaan.
1	Vesitalous muuttunut kauttaaltaan, kasvillisuusmuutokset selviä.	Puuston kasvu selvästi lisääntynyt ja/ tai alue taimettunut/ metsittynyt. Kasvillisuusmuutokset voivat kauttaaltaan ojitetuillakin alueilla olla hitaita. Alue voi olla myös jäkälöitynyt tai karhunsammaloitunut vailla merkittävää puustokerrosta.	Suoveden pinta kauttaaltaan alentunut.
0	Muuttunut peruuttamattomasti: vesitalous muuttunut, kasvillisuuden muutos edennyt pitkälle.	Kasvillisuus muuttunut kauttaaltaan ja sen kehitys osissa tapauksista edennyt turvekangasvaiheeseen.	

LUONNONTILANSA MENETTÄNEET

Taulukossa aapasoina sanottu koskee myös varhaisvaiheessa olevia keidassoita sekä aapasoiden ja keidassoiden sekayhdistymiä.

YLEISSUOSITUS LUONNONTILAA MUUTTAVAN KÄYTÖN KOHDENTAMISESTA

Luokat 5 ja 4

Luonnontilaa muuttavaa käyttöä ei kohdisteta luonnontilaisille soille.

Luokat 3 ja 2

Luonnontilaa muuttava käyttö ei ole suositeltavaa luokan 3 soilla, mutta on poikkeustapauksissa (kuten alueellisesti merkittävässä hankkeissa) mahdollista, mikäli suon yleinen luonnonarvo on seutukunnan ojitusasteen perusteella alhainen, sen erityiset luonnonarvot eivät ole mainittavia ja seutukunnan suoluonto on määrällisesti runsas.

Luokan 2 soilla luonnontilaa muuttava käyttö on mahdollista, jos suon yleinen luonnonarvo on seudun ojitusasteen perusteella keskimääräistä alhaisempi, eivätkä erityiset luonnonarvot ole merkittäviä. Luokan 2 soiden muuttuneille osille voidaan suunnata turvetuotantoa silloin, kun näiden osien erityiset luonnonarvot ovat vähäiset ja ojitamattomien osien vesitalous ja erityiset luonnonarvot voidaan turvata.

Luokat 1 ja 0

Luonnontilaa muuttava käyttö suositellaan kohdistettavaksi luonnontilansa menettäneille soille. Tähän luokkaan kuuluvat suot ovat pinta-alallisesti hallitsevia pääosassa maata.

YLEISSUOSITUS TURVETUOTANNON KOHDENTAMISESTA

Luokat 5 ja 4

Turvetuotantoa ei suunnata luokkien 5 ja 4 soille.

Luokat 3 ja 2

Luokan 3 soille voidaan poikkeustapauksissa suunnata turvetuotantoa. Tällöin suon yleisen luonnonarvon tulee olla seutukunnan ojitusasteen perusteella alhainen, eikä suolla saa olla mainittavia erityisiä luonnonarvoja, seudun suoluonnon tulee olla määrällisesti runsas ja turvehankkeen tulee olla alueellisesti merkittävä.

Luokan 2 soille voidaan suunnata turvetuotantoa silloin, kun suon yleinen luonnonarvo on seutukunnan ojitusasteen perusteella keskimääräistä alhaisempi, eikä kohteella ole merkittäviä erityisiä luonnonarvoja. Nykyisiin turvetuotantoalueisiin välittömästi liittyviä luokan 2 soiden muuttuneita osia voidaan ottaa turvetuotantoon, jos niiden erityiset luonnonarvot eivät ole merkittäviä.

Luokat 1 ja 0

Turvetuotanto kohdennetaan luokkien 1 ja 0 soille.

LUONNONTILAISUUSASTEIKON SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) päätavoitteena soiden ja turvemaiden osalta on soiden suojelu- ja turvetuotantotarpeiden yhteensovittaminen. Tätä edistetään varaamalla turvetuotantoalueiksi jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja.

Luonnontilaisuusasteikon mukaisessa luokituksessa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamia luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ovat luokkiin 0 – 2 kuuluvat suot. Kun luokan 2 soita harkitaan otettavan turvetuotantoon, on kuitenkin syytä arvioida ja ottaa huomioon edellä esitetyt toiminnan kohdentamisen suositukset. Luokkaan 3 sisältyvät suot eivät pääsääntöisesti vastaa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa tarkoitettuja merkittävästi muuttuneita soita. Luokan 3 soita voidaan poikkeustapauksissa käyttää alueellisesti merkittäviin turvetuotantohankkeisiin, jos suon yleinen luonnonarvo on seudun ojitusasteen perusteella alhainen, eivätkä erityiset luonnonarvot ole mainittavia, ja seudun suoluonto on määrällisesti runsas.